

שקר הסטטוס קוו

ההשתלטות האסלאמית בהר הבית
ואובדן הריבונות הישראלית

Sharon
GABAY

אמריצו
בונים חברה ציונית

אזרחי קנדה
למען זכויותיהם
החשפסיות
של ישראל

תמונת מצב - 2020, תש"ף ירושלים

דובר התנועה האסלאמית הצפונית,
השיח' האשם עבד אל-רחמן מחאג'נה:

"בדוקטרינת התנועה האסלאמית,
'אל-אקצא' הנו ציר מתוכנן,
עליו נבנה את מאבקנו."

מטרתה העיקריות של "אם תרצו"

הן לפעול למען התחדשות השיח, ההגות והאידיאולוגיה
הציונית, להבטחת עתידם של העם היהודי ומדינת ישראל
ולקידום החברה הישראלית אל מול האתגרים שבפניה.

הספרון הוכן בשיתוף עם ארגון

"אזרחי קנדה למען זכויותיה המשפטיות של ישראל".

כל הזכויות שמורות לתנועת אם תרצו
מחקר וכתביה מדעית: ד"ר יחיאל שבי
עריכת תוכן: תום ניסני, אלון שוורצר, מתן פלג, טמיר ברעם
עיצוב, עימוד והכנה לדפוס: סטודיו פטל
צילום תמונת כריכה: שרון גבאי

כדי שהמידע בחוברת זו יהיה מדויק, נודה לכל מי שיש בידיו מידע נוסף להביאו
לידיעתנו. אם ידרשו תיקונים בעקבות מידע שיתקבל, נדאג לעדכן אותם במהירות
ולנסות ליידע את מי שנחשף למידע הקודם.
משום שמדובר במידע ותכנים אשר עשויים להשתנות בן רגע - המבקש להסתמך
על המידע האמור עושה זאת על אחריותו בלבד.

תוכן עניינים

7	הקדמה: ד"ר מרדכי קידר
9	פתיחה.....
11	פרק א': רקע: הכיבוש הזוחל
15	פרק ב': בניית מיתוס אל-אקצא ושלילת ההיסטוריה היהודית בהר הבית. .
23	פרק ג': הצרת צעדיו של הציבור הלא-מוסלמי בהר הבית
25	פרק ד': ההשתלטות הפיזית הזוחלת על כל מתחם הר הבית
32	מקרה בוחן: ההשתלטות על מתחם שער הרחמים
37	פרק ה': חורים שחורים
39	פרק ו': בוך טורקי - מי הם הגורמים הפועלים כיום בשטח ההר.
49	סיכום והמלצות
52	רשימת מקורות
55	נספחים.....

הקדמה:

ד"ר מרדכי קידר

המאבק על ירושלים - על מה ולמה?

חוברת זאת מציגה באופן מוחשי את המאבק על ירושלים, שעל פניו נראה כמאבק שמצידו האחד ניצבת ישראל הרואה בירושלים את בירתה הדתית והלאומית, שההיסטוריה המתועדת אצלנו ואצל אחרים מוכיחה זאת ללא צל של ספק. מנגד נמצאים השכנים, הקרובים והרחוקים יותר, המערערים על כך. עוצמת הבעיה נובעת מהעובדה שמאבק זה אינו רק טריטוריאלי, לאומי, משפטי ופוליטי, אלא עמוק הרבה יותר, שכן הוא יונק את האנרגיות העצומות שלו אצלנו מדתנו היהודית, ואצלם מדתם האסלאמית. על פי האסלאם, היהדות היא "דין אלבאטל", "דת השקר" שאיבדה את תוקפה, ואילו האסלאם הוא "דין אלחק", "דת האמת", היחידה בעולם. לכן אין שום משמעות לקדושתה של ירושלים ליהדות, שכן דת זו בטלה מן העולם. על פי הגישה האסלאמית, היהודים אינם עם אלא קהילות שכל אחת מהן שייכת לאומה שבה חייתה באלפיים השנים האחרונות, ומכיוון שאין "עם יהודי" אין סיבה להקים מדינה עבור עם לא קיים זה, ולכן אין גם צורך שתהיה לו עיר בירה.

על פי האסלאם, ארץ ישראל כולה מקודשת לאסלאם במעמד של "וקף", וזאת החל מהמאה השביעית לספירה, עת נכבשה הארץ על ידי צבא האסלאם בימי הח'ליף עומר בן אלח'טאב.

פתיחה

מתחם הר הבית שוכן בשטח בן 144 דונמים, בלב העיר העתיקה של ירושלים, בירת הנצח של העם היהודי.

במהלך עשרות השנים שחלפו מאז שחרור הר הבית בשנת תשכ"ז 1967, חווה המקום שינויים רבים ותכופים, ובניגוד למה שהרגילו את הציבור הישראלי לחשוב, "הסטטוס קוו" בהר הוא למעשה, ההיפך הגמור מ"סטטוס קוו".

הר הבית, למרות היותו המקום המקודש ביותר לעם ישראל, אשר נמצא בנוסף בלב בירת המדינה מהווה מוקד לבחישה מדינית ופוליטית של גורמים זרים רבים החומדים את השליטה בהר, מטעמים לאומיים ודתיים. ממלכת ירדן, הרשות הפלסטינית, טורקיה, קטאר, תנועת האחים המוסלמים בישראל, תנועת האחים המוסלמים העולמית, ארגון הטרור חמאס ועוד. אלו בוחשים בנעשה יחד ולחוד במטרה לכרסם ככל האפשר בריבונותה של מדינת ישראל על ההר, תוך חתירה להשתלטות על מתחם הר הבית בדרכים שונות.

בספרון זה נכוון את הזרקור לעבר מגמת הכרסום הקבועה, והשתלטות גורמי האסלאם הקיצוני על המבנים הרבים בהר הבית. תופעה המתבצעת באופן שיטתי ועקבי, תוך הפעלת אמצעים המרתיעים את הרשויות הישראליות מלהגיב ולעצור את התהליכים המדוברים.

אחד הכלים המושקעים ביותר בשטח, להרחקת והדרת הציבור היהודי וגורמי מדינת ישראל הרשמיים מהר הבית הוא תעמולה. מסעות הסתה נגד ישראל, תוך יצירת "אמיתות" שקריות והפצת

ומכיוון שאין דרך להוציא אדמת "וקף" מתחום האסלאם, אין שום היתר להקים עליה מדינה יהודית עצמאית, ובמיוחד כאשר על פי השריעה האסלאמית היהודים חייבים לחיות תחת שלטון האסלאם במעמד "אהל ד'ימה", "בני חסות" עם זכויות מוגבלות בלבד.

בנוסף, ירושלים קודשה על ידי שושלת בני אומיה בשלהי המאה השביעית כמקום עליה לרגל במקום מכה, בשל מרידה שפרצה במכה בשנת 682 לספירה, והמורדים מנעו מבני אומיה לבוא למכה לחג' למשך כעשר שנים. כל הסיפורים על ירושלים הנמצאים בחדית' (התורה שבעל פה) האסלאמי הומצאו וחוברו באותם ימים, ויוחסו למוחמד נביא האסלאם שמת חמישים שנה קודם לכן. מכאן נובעת קדושת ירושלים באסלאם.

קיומה של מדינת ישראל ואחיזתה בירושלים כעיר בירתה, מהווה אתגר לכל הטענות האסלאמיות הללו, ולכן בסיס המאבק על ארץ ישראל וירושלים הוא הערעור שקיום מדיני יהודי זה מציב על אכסיומות אסלאמיות חשובות ביותר. המאבק של שכנינו נגד שליטתנו בארצנו בכלל, בירושלים בפרט ובהר הבית במיוחד, נובע מתחושת האיום הזו על האסלאם כדת שבאה לעולם כדי לבטל את היהדות ולרשת את מקומה.

חוברת זו עושה שרות חשוב לקורא בסקירת הפעולות שמבצעים שכנינו מתוך המוטיבציה הדתית המתוארת כאן. יבורכו החברים בתנועת "אם תרצו" על פועלם הברוך הזה.

פרק א': רקע: הכיבוש הזוחל

מיתוסים שנועדו להאדיר את מעמדו של הר הבית באסלאם (כיום, מסגד אלאקצא, בעבר חראם-אלשריף, בפיהם של הערבים). ברבות השנים הצליחו למחוק מן התודעה הערבית אפילו את העובדה שאי פעם התקיים בית מקדש יהודי בהר הבית! זו הסיבה שיותר ויותר אנשי הלכה מוסלמיים ואף אנשי אקדמיה ערבים מצמידים כיום לכל הקשר או ציון של בית המקדש את המושג- "אל מזעום". פירושו "המתימר", "המדומיין" או "הנטען שקיים, לכאורה".

כך המציאות מוכיחה שאם ישראל לא תשלוט בהר, האיסלאם הקיצוני יעשה זאת. אין ריק.

מאז שנת 1996, אנו חווים גל מסיבי של פגיעה בהר הבית מצד גורמים אסלאמיים שונים. עד לשנה זו התקיים בהר מסגד אחד, מסגד אל אקצא השוכן בצדו הדרומי של הר הבית, מקום בו שכן בימי בית שני מתחם הסטווים המלכותיים.¹ מאז, ישנה השתלטות על כל מרחב פנוי בהר ו"אסלום" החללים השונים, במטרה לייצר כמה שיותר מקומות בשטח הר הבית בהם הצד הישראלי לא יוכל להשתמש, להגיע אליו או לדרוך בו. כך, מתחם שערי חולדה התת קרקעי ששימש מקום התכנסות למאות אלפי עולי רגל יהודים בתקופת בית שני הפך בשנת 1998 למסגד בשם אלאקצא אל קדימה.² מתחם אורוות שלמה או החללים התת קרקעיים בעלי הקימרונות או הכיפין (הכיפות) כפי שכינהו יוסף בן מתתיהו וכפי שמוזכר במשנה במסכת מידות, הפך מאז שנת 1996 תוך כדי פגיעה קשה בעתיקות הר הבית למסגד ענק מאין כמוהו, "אלמרוואני", המשמש מקום תפילה לעשרות אלפי מוסלמים.

1 <https://archaeology.tau.ac.il/wp-content/uploads/2015/03/4.-%D7%A4%D7%9C%D7%92-%D7%91%D7%A8%D7%A7%D7%AA-%D7%94%D7%A1%D7%98%D7%99%D7%95-%D7%94%D7%9E%D7%9C%D7%9B%D7%95%D7%AA%D7%99.pdf>
2 <https://www.israelhayom.co.il/article/152107>

מתחם שער הרחמים, שבפברואר 2019 עבר השתלטות כוחנית של גורמים איסלאמיים שהפכו אותו ל"מצלא" - מקום תפילה שאינו מסגד.³

גם בתחום החינוך חולש הווקף, באמצעות בתי הספר שלו הפועלים במבניהן של מדרסות מהתקופה הממלוכית והעות'מאנית, על צפון ההר ומערבו.

לטובת הקמת מתחמי התפילה הללו, ובאצטלה של פינוי מקום למתפללים המוסלמים, התבצעו פעולות חפירה כבדות ואכזריות במתחם העילי ובמתחמים התת קרקעיים של ההר. העפר הרב המשובץ בשרידים ארכיאולוגיים חשובים מתקופת בתי המקדש הראשון והשני, הועמס על אלפי משאיות, והושלך בנחל קדרון. פעולה זו נועדה להביא למחיקת העבר היהודי של ההר ותו לא. שכן, גם כך על ההר יכולים להתפלל בכל רגע נתון רבע מיליון מוסלמים לפחות. גם בחגים המוסלמים לא מתפללים בשטחו יותר מכמה עשרות אלפים, קל וחומר, בימי חול, בהם לא מתפללים בשטחו, יותר מכמה מאות או אלפים. נתון זה מבהיר שפינוי מקום למתפללים המוסלמים איננו אלא תירוץ המצוץ מן האצבע שמטרתו כאמור דחיקת ישראל החוצה. שעל אחר שעל, ממגרים ראשי הווקף את המרחב הפנוי בהר ומאסלמים אותו.

גם המתים מהווים שחקן לגיטימי בכיבוש ההר מן היהודים. בעניין שער הרחמים חשוב לציין שמאז תקופות הכיבוש המוסלמי המוקדמת בירושלים, התלוננו היהודים על כך שהמקום הפך לבית קברות במטרה למנוע את ביאת המשיח. שכן על-פי האמונה היהודית המשיח כהן ולכן לא יוכל לעבור בתוך בית קברות. מאז ועד היום נשמרת חשיבותו של בית הקברות המוסלמי הנ"ל בקרב הערבים. מלך ירדן, עבדאללה הראשון, אשר נרצח בהר הבית על ידי פלסטיני בשנת 1951, נקבר גם בשטח ההר. בשנת 2001, נקבר פייסל עבד אל-חסייני הממונה על ענייני ירושלים ברשות הפלסטינית גם הוא בבית הקברות של שער הרחמים. זאת למרות עתירות לבג"ץ וניסיונות למנוע זאת. פייסל, שהיה ממנהיגי אש"ף הבולטים בשנות ה-90 הגדיר את הסכם אוסלו כסוס טרויאני שיביא לניצחון ערבי על ישראל. ממשלת ישראל מקבלת בשוויון נפש את הפעולות הללו המתבצעות בשנים האחרונות, שמתבטאות בין השאר בשינוי שמו של מתחם ההר מהחרם אל-שריף- המקום המכובד, למסגד אלאקצא, לכל שטח הר הבית, עם כל המשמעות האדירה הנלווית לכך. בכך הופך המקום ממתחם מכובד ומקודש באופן כללי, למסגד שהוא מקום קדוש למוסלמים בלבד. גופים שונים בקרב העולם האסלאמי והערבי, ובראשם אנשי האחים המוסלמים לענפיהם השונים, משתמשים בכוחה של הדת בקרב הציבור המוסלמי, ובמעמדו של שטח הר הבית, החרם אל-שריף, כדי לתמוך במאבק הלאומי הפלסטיני. הם רותמים את המקום המקודש לצרכיהם: התנועות האסלאמיות עושות שימוש בכוחו של המסגד כמקום כינוס חברתי-קהילתי אקס-טריטוריאלי לצורך שיווק משנתן הפוליטית;

פרק ב': בניית מיתוס אל-אקצא ושלילת ההיסטוריה היהודית בהר הבית

האסלאם אינו מכיר במונח "מקום קדוש" כמיועד למקום גיאוגרפי פיזי מוגדר, בראותו בקדושה עניין שברוח. למקום הפולחן אין קדושה בפני עצמו, אלא לשם תפילה לאל. יחד עם זאת, נודעת קדושה מיוחדת למקומות מסוימים, על-פי מדרג מסוים שהתהווה במהלך ההיסטוריה. המקום הקדוש ביותר לאסלאם הסוני הוא מסגד אל-חראם (המסגד המקודש) שבמכה אשר בשטחו אסור לבצע מעשי הרג. המקום השני בקדושתו הוא מסגד א-נבי (מסגד הנביא) בעיר אל-מדינה. הקדושה השלישית בחשיבותה ניתנה לירושלים, לאחר שבתחילה הנביא מוחמד ניסה לשכנע את המוסלמים הראשונים לפנות לכיוון ירושלים ככיוון התפילה (קבלה, בערבית) אך נכשל בכך. בהמשך התפתחה המסורת שייחסה לירושלים את המקום אליו הוסע הנביא מוחמד במסע הלילה מביתו שבמכה (אל-אסרא) ואשר ממנו הועלה לשמים (אל-מעראג'), מסורת שחיזקה את מעמדה של ירושלים

שמו של המסגד המרכזי בארץ בהא הידיעה מנוצל עד תום במערכת של מטאפורות ודימויים לטובת העניין הלאומי. כוחו ושמו של אל-אקצא מקושרים לפסטיבלים, לאגודות ולכל עניין שיכול לתרום להצלחת המאבק נגד ישראל.

מה עומד מאחורי טיפוח ההר כולו כמרכז דתי אסלאמי? מדוע שטחים נכבדים ברחבה המזרחית והמערבית של ההר משמשים לקבורת מוסלמים? האם מדובר במסורת דתית בלבד, שמא מדובר ב"תסיס א-דין" - פוליטיזציה של הדת, ורתימתה לצורכי קידום המאבק הלאומי הישראלי-פלסטיני?

האם מדינת ישראל נרדמה בשמירה ולא מזהה את התהליכים המסוכנים לריבונותה בהר הבית? ומהן ההשלכות של חוסר ההבנה הזו?

כבר עכשיו נציין כי השימוש בטענת "הפגיעה באל-אקצא" לטובת המאבק, הנה החלטה אסטרטגית מבחינת המתנגדים ליישוב היהודי המתחדש, ובהמשך נגד מדינת ישראל. בוודאי בעיני אנשי תנועת "האחים המוסלמים" בארץ ובעולם. העניין משתמע מדבריו של דובר התנועה האסלאמית הצפונית, שהוצאה אל מחוץ לחוק לאחרונה, השיח' האשם עבד אל-רחמן מחאג'נה: "בדוקטרינת התנועה האסלאמית, 'אל-אקצא' הנו ציר מתוכנן, עליו נבנה את מאבקנו."

באסלאם הסוני.

ראוי לציין שבתחילת ימי האסלאם הוסטה הקדושה מירושלים למכה, ואשת הנביא, עיישה בנת אבו בכר אל-צדיק, אף פקפקה במסורת המסע הלילי של הנביא, וטענה שבאותו הלילה הנביא שהה באוהלה. כאמור, בין חכמי ההלכה המוסלמים היו כאלה שפקפקו בקדושתה, הם הצליחו למנוע את השוואת קדושתה למכה ומדינה, אך לא מנעו את ההתייחסות אליה כאל מקום קדוש. כיום, מסורת "העלייה השמימה" מקובלת בקרב רוב רובו של העולם המוסלמי - אל-אסרא ואל-מעראג' חק! - המסע הלילי והעלייה השמימה אמת הם!

לדעת ארגון הטרור חמאס והתנועות האסלאמיסטיות במדינת ישראל, על-ידי צמיחתה של מדינת ישראל באדמת ארץ ישראל, ובמיוחד בהר הבית, באיזור בו עומד מסגד אל-אקצא, נפגע הסדר האלוהי ונהרס הבסיס ההיסטורי-דתי שעליו מושתתת חברתם. לפגיעה בהגיון התיאולוגי המוסלמי כביכול, נוספה פגיעה בהיבט הלאומי הנעוצה בעצם הקמת מדינת ישראל והצלחת עם ישראל על שטחי ארץ ישראל, שהיו פעם תחת שליטת האסלאם, שטח "דאר אלאסלאם".

לפי האסלאם, מסעו של הנביא ועלייתו השמימה חיבר בין מכה וירושלים לבין קודשי מרום והנחיל למוסלמים את זכויותיהם של בני ישראל במקום. דהיינו, קדושת המקום ליהודים בטלה מעיקרה, וכל תביעה שלהם במקום כמוה ככפירה.

הפוליטיקה של הצמדות לדת - ראוי לציין כי במשך כל תקופת כיבושם של המוסלמים בארץ ישראל, ירושלים לא שימשה כבירה. דווקא ניסיונם של שליטים זרים לכובשה מידי האסלאם, חיצק את מעמדה בעיני המוסלמים. היו אלה הממלוכים ואחריהם העות'מאניים שבחרו להעלות את קרנה, בשל העובדה ששלטו בה.

עם התחזקות הציונות בתחילת המאה ה-20, נכנסה ירושלים למאבק שהתחולל בין היהודים לערבים על השליטה בקרקעות הארץ. הראשון שהשתמש בירושלים בכלל, ובהר הבית ומסגדיו בפרט, לצורכי המאבק "הלאומי-הפלסטיני" היה המופתי משתף הפעולה עם הנאצים, חאג' אמין אל-חסיני. לשם כך הוא בחר להציג במהלך הקונגרסים האסלאמיים בשנים 1928 ו-1931, אגרת יהודית שעליה תמונת כיפת הסלע ומעליה מתנוסס מגן דוד, כראייה לרצונם של היהודים להפכה לבית תפילה יהודי.⁴ חוסייני טען כי שאיפתם של היהודים היא לכבוש את המקומות הקדושים לאסלאם, כולל מסגד אל-אקצא, בטענה שמסגד זה הוא בית-המקדש של שלמה, וקרא למוסלמים ולערבים למגר את שאיפותיהם.

דווקא במסמכים רשמיים של המועצה המוסלמית העליונה, במפות של ממלכת ירדן ובחיבורים אסלאמיים משנות השלושים מצוין מפורשות כי במקום שכן בית המקדש - והוא כונה במפורש חרם א-שריף, מונח שמייחס קדושה כללית למקום או גם "בית אל-מקדס" - מקום ציון שהשליך על כל העיר את שמו.⁵ מכאן שאין חולק גם בקרב המוסלמים, באותם הימים ובכלל, שמקדש שלמה או כפי שהערבים כינו זאת "מסג'ד סולימאן", שכן במקום. הטרוניה מבחינתם הגיעה כנגד הדרישה היהודית להחזיר את גלגלי ההיסטוריה לאחור, ונגד הבחירה האלוהית המחודשת, כביכול, להשיב ליהודים את זכותם במקום. זהו עניין שהתפישו

4 יהושע פורת, צמיחת התנועה הלאומית הערבית הפלסטינית 1918-1929, עמ' 213-214.

5 נספח 1: תצלום דף השער של חוברת שפרסמה המועצה המוסלמית העליונה. בתוך: מרדכי קידר, השקרים האסלאמיים על ירושלים ומסגד אל-אקצא, מידה, 9.8.2016.

האסלאמית הרואה ביהדות דת שסולפה, ובאסלאם את דת האמת, לא תקבל בקלות, אם בכלל.

השאלה הלאומית שהתחדדה לאחר הקמת שלטון המנדט בארץ ישראל והתנקזה לכיוון הדתי והסכנה הנשקפת לחרם אש-שריף הביאה לפרעות 1929. במלחמת העצמאות נכבשה העיר העתיקה בידי ירדן, אשר התייחסה למקום כאל הר המוריה.⁶

ההר שבמשך שנות הכיבוש הירדני לא זכה להתייחסות יתרה, זכה עם שחרור ההר על ידי ישראל ליחס עודף מצד הגורמים האיסלאמיים. בתחילת שנות התשעים עלה לכותרות נושא חפירת מנהרת הכותל על-ידי ממשלת ישראל. התנועה האסלאמית יצאה בקריאה "אל-אקצא בסכנה" וטענה כי כוונת ממשלת ישראל היא להרוס את המסגדים ולבנות במקומם את ההיכל "המדומה" - אל-היכל אל-מזעום. גולת הכותרת של המאבק היא שלילת זכותם של היהודים במקום, למרות שההוכחה לקיומו של בית-המקדש היהודי בהר-הבית בכלל, ובאזור "כיפת הסלע" בפרט, מתבקשת מהמסורות האסלאמיות עצמן, ומשמה של ירושלים, אל-קדס - הקדושה, או בית אל מקדס - בית המקדש. אגב, התושבים הערבים הירושלמים, מכונים בפי הציבור הערבי כ"מקדסיין", השוכנים במקום הקודש, ממש כמו המילה בעברית.

מאמצים רבים מושקעים בניסיון להפוך את כיפת הסלע לסמל הלאומי של מה שמכונה "האומה הפלסטינית" וביניהם הקרנת תצלומה בשידורים הממלכתיים הפלסטיניים כתמונת רקע. מגמת גיוס ההר בכללותו לטובת המאבק בישראל, ניכרת בקו של ראשי הרשות הפלסטינית הקובע כי: 'השמירה על אל-אקצא היא חובה לאומית מקודשת ערבית-אסלאמית'. במסגרת המאמצים

6 נספח מס' 2: מפת טיולים ירדנית של העיר העתיקה ירושלים. בתוך: קידר, שם.

הפלסטיניים הוחלט לכרוך את המאבק להגנה על ההר עם מצווה דתית-מוסלמית ולגבות מכל עולה לחג' אגרה בסך 10 דינר לצורך פעולות שיפוץ מסגד אל-אקצא.⁷ לשליטה בכספי התרומות יש חשיבות רבה בקרב כלל הגורמים הפועלים בהר, כיוון ששליטה בהן מצביעה על מעמד ושליטה במקום.

לשיח' ראאד צלאח, ראש התנועה האיסלאמית הצפונית בישראל ו-"אמיר המאמינין" שלה, מקום מרכזי בביצור מעמדם של מסגד אל-אקצא וכיפת הסלע בתודעה הערבית בארץ ישראל. הוא גם היה זה שגייס את תומכיו הרבים לעבודות שבועיות בחללים התת-קרקעיים של הר-הבית. סיוע זה חיזק את מעמדם של ערביי ישראל בשטחי המתחם ושימש דוגמה חיה לאינטרסים המשותפים של "בני העם האחד".

יושב-ראש "ועדת המורשת האסלאמית" ברשות הפלסטינית הבהיר כי הרשות נעזרה "באחינו בני התנועה האסלאמית בתחומי הקו הירוק ובראשם צלאח, לפרויקט אל-מצלא אל-מרואני (אולמות התפילה המרואניים "אורות שלמה")." השיח' צלאח התייחס למצבו של אל-אקצא בוועידות בינלאומיות אסלאמיות, בין היתר ב"ועידה האסלאמית להצלת ירושלים" שנערכה בלונדון עוד בחודש ספטמבר 2000, שם סקר את הפגיעה בקודשי האסלאם בירושלים ואת ניסיונות הייחוד למחיקת עדויות אסלאמיות. מאז ועד היום, השיח' צלאח, עושי דברו וממשיכו משתתפים באינספור אירועים בעולם שמטרתם זהה: להבליט את הפגיעה הישראלית כביכול, במתחם המקודש שעל הר הבית. התנועה האסלאמית בכלל, והפגל הצפוני בפרט, לקחו על עצמן את תפקיד "שומרי חומות מסגד אל-אקצא" בהתייחסן לכל שטח ההר. עצרות תמיכה בנושא מכונסות מדי שנה בשנה מאז אירועי

7 עבודת דוקטורט, המחבר.

מנהרת הכותל ב- 1996 בעיר אום אל-פחם. העצרת, שבכל שנה עולה מספר המשתתפים בה, מסמלת את מפגן הכוח הראשי של התנועה האסלאמית.

בספטמבר 2000, שבועיים לפני פרוץ מאורעות אוקטובר עמד כמאל ח'טיב סגן יושב ראש הפלג הצפוני של התנועה האסלאמית בישראל על הבמה בכנס והצהיר "כי אם משהו יפגע באל-אקצא יישפך דם, כי פלסטין בלי אל-אקצא היא לא פלסטין". שנה לאחר מכן, נערכה עצרת בהשתתפות כשבעים אלף איש, שקיבלו דף מהודר עם נוסח הדרשה החגיגית שנשא דרשן אל-אקצא, מוחי א-דין בשנת 1187 שבתחיתו רשמו המארגנים: 'אבן זכי נאם את נאום השחרור ומי ינאם את נאום השחרור הבא?'. בעצרת התנועה האסלאמית בספטמבר 2003 השיח' כמאל ח'טיב הבהיר, כי אל-אקצא ישוחרר, ואתו "תשוחרר אדמת פלסטין עד הגרגיר האחרון".

מאז ועד היום, התנועה האסלאמית הצפונית והשיח' כמאל ח'טיב ממשיכים להפיץ האשמות שקריות ומסיתות כאילו שבכוונת ישראל להרוס את המתחם. במאי 2019, האשים אל-ח'טיב את המשטר הסעודי בזניחת הסוגיה הפלסטינית, בנרמול היחסים עם ישראל ובוויתור על ירושלים. נוכח זאת טען אל-ח'טיב כי המשטר הסעודי איננו ראוי לשאת בתואר "השומר על שני המקומות הקדושים" (מכה ומדינה). זאת מכיוון שבגד במקום השלישי בקדושתו לאסלאם - ירושלים. בשנים האחרונות התנגח גם באיחוד האמירויות לאחר שטען כי היא קנתה בתים בשכונת סילוואן בירושלים מידי ערבים ומכרה אותם "למתנחלים". הבחירה והשימוש בשם אל-אקצא לעמותות אסלאמיות העוסקות באיתור הרכוש האסלאמי הנטוש, בשמירתו ובהשבתו למוסלמים אינם אקראיים. לטענת העמותות, אל-אקצא הנתון

תחת כיבוש ממחיש יותר מכל מקום אחר בארץ את עושי זכויותיהם של המוסלמים כביכול, הרואים עצמם כבעלי הבית של ארץ ישראל.

יתרה מזאת, במשך שנים, גייסו פעילי התנועה האסלאמית מתנדבים ומתנדבות שתפקידם להפגין נוכחות אנטי ישראלית בהר ולהתגרות בעולי רגל שאינם מוסלמים. "המראביטון והמורבטאט" - "הקשורים למקום" מילולית בערבית - הצרו צעדיהם של המבקרים הלא מוסלמים בהר, ביקשו להמאיס עליהם את הביקור, הטרידו את כוחות השיטור, ובכך גרמו לצמצום מספר מבקרים אלה בהר. המתנדבים, נחשבו חסידים בעיני קהילתם, ומעמדם כשומרי החומות נתפס כקרוב למעמדם של חסידי האמונה.

"רבאט" היא חלק מערכי היסוד של המאבק הלאומי. משמעותה קשירה או התקשרות למקום המקודש, אל-אקצא, למסורת האסלאמית, הערבית והפלסטינית ולאמונה האמתית היחידה - האסלאם. "הצבר" - הסבלנות לעמוד באתגרים היומיומיים בהקשר הפוליטי. "הצומוד" - ההיצמדות לאדמה כערך לאומי עליון. הרבאט לצד הצבר - הן הפעולות בהן נוקט המאמין המסור, בבקשו להגן על אדמת דאר אל אסלאם (בית האסלאם) מפני כל פגיעה של שלטון אחר. זוהי התפיסה האמונית ממנה יונקת הגישה הלאומנית הערבית האנטי ישראלית.

"ההיכל המדומה" לעומת אמתות אל-אקצא ונצחיותו לדברי התנועה האסלאמית, החרבת המסגדים בהר-הבית הנה שלב מוקדם בדרך לבניית ההיכל המדומה אשר ישליט את שלטון הרשע על העולם כולו. ראד צלאח טען במהלך אירועי "מנהרת הכותל" כי "ישראל פועלת ברצינות להריסת מסגד אל-אקצא כדי לבנות את ההיכל המדומה שלה... כל הדיבורים על מבנה שנתגלה מתחת לאל-אקצא הנם אשליה וסילוף". כיצא בזה,

פרק ג': הצרת צעדיו של הציבור הלא- מוסלמי בהר הבית

הצרת צעדיהם של המבקרים הלא מוסלמים במקום, בדגש על המבקרים היהודים, הלכה והתחזקה לאורך השנים, והיא אחד הסממנים המאפיינים את השאיפה להשתלט על כל שטחו של ההר. אם עד לפרוץ אינתיפאדת אל-אקצא, בשלהי שנת 2000, יהודים יכלו לבקר במבנה כיפת הסלע, הרי שכיום יהודים ותיירים מנועים אף מלהגיע לרחבה המקיפה את הכיפה. שעות הכניסה למקום מוגבלות ביותר, הכניסה לשטח ההר מתבצעת משער אחד בלבד, שער הלל (המוגרבים), והסיוור שנערך הינו סיוור היקפי, מהיר, נטול סממנים דתיים, וברוב המקרים אף נערך בליווי משטרה או של אנשי הווקף. אנשי הווקף, הם הסמכות השלטת בהר והם ממונים על ידי שלטונות ירדן. משמעות המילה ווקף מילולית היא עצירה, אך מתארת את המונח הקדש: במקרה שלנו, נכסי הר הבית, ובהם מבנה כיפת הסלע ומסגד אל-אקצא הנחשבים הקדש השייך לכלל המאמינים המוסלמים, ובחזקתן של רשויות אלו.

שעות ה"ביקור", כפי שנקרא למרבה הצער בפי הרשויות הישראליות כיום לתיירים שאינם מוסלמים ולישראלים-יהודים

גם השיח' כאמל ריאן מהתנועה האסלאמית הדרומית, הנתפשת בעיני ההנהגה הישראלית כפרגמטית יותר, הדגיש אף הוא כי מדובר בתוכנית ישראלית שנועדה לגרום להרס מסגד אל-אקצא וכיפת הסלע ולהביא להקמת ההיכל השלישי המדומה. ראש הרשות הפלסטינית לשעבר, יאסר ערפאת, הכחיש כי בית-המקדש היהודי עמד בשטח הר-הבית. כיוצא בזה הארכיאולוגים של הווקף והרשות הפלסטינית טענו, כי "היכל שלמה" לא היה מצוי באזור אל-אקצא או כיפת הסלע והדגישו כי לא נמצאו שם שרידים יהודיים.

ניתן לומר כי הזהות הדתית-לאומית "הפלסטינית" שואבת את כוחה מקדושת החרם א-שריף כמוסלמי בפרט ומהיות "אדמת פלסטין" כביכול לאדמת ווקף אסלאמי בכלל. מכאן, שקדושתו של ההר ליהודים מהווה שלילת הזהות הדתית והלאומית "הפלסטינית".

פרק ד': ההשתלטות הפיזית הזוחלת על כל מתחם הר הבית

הרחבת קדושת מסגד אל-אקצא לכל שטח ההר והפיכתו למסגד בפועל, הופכת את המאבק הלאומי נגד ישראל למאבק דתי, חסר פשרות. הראשון שהחל בפעילות זו היה המופתי אל-חסיני שהתייחס אל המקום כולו כאל מסגד. השיח' כאמל ריאן, יו"ר עמותת אל-אקצא להגנה על הקודשים האסלאמיים בארץ ישראל, מייחס לשטח הר-הבית כולו, ובכלל לאזור שאינו משמש לתפילה, מעמד של שטח וקף קדוש אשר אין להתפשר עליו: "כל 144 הדונמים הנם וקף אסלאמי קדוש שאין להתפשר עליו."

מנגד, יש גם קולות מוסלמים שחושבים אחרת. לדברי פרופ' עבד אל-האדי פלאצי, אימאם הקהילה המוסלמית באיטליה, השטח הפתוח שבין מסגד אל-אקצא לכיפת הסלע אינו נחשב מסגד בעיני המוסלמים. ראייה לכך, היא העובדה שהם אינם חולצים את נעליהם שם כמקובל במסגד. יתירה מזאת, לדבריו, "המוסלמים מעשנים שם, משחקים כדורגל ועורכים שם פיקניקים.

התנהגות כזאת אסורה בחצרו של כל מסגד רגיל."

יש הבדל מהותי בין שטח הנחשב מסגד, לאדמה הנחשבת אדמת וקף, שהיא אדמה אשר נחשבת בבעלות אסלאמית, אולם,

עומדות על כארבע שעות ביום, בשני מועדים שונים, בשעות הבוקר המוקדמות, ושעת הצהריים. הביקור אינו עובר בשלום, והמבקרים צפויים להתקל בקריאות גנאי מצד מוסלמים, ביניהם אנשי המוראביטון והמורבטאת השוכנים במקום, או עובדי הווקף ואנשיו, אשר נוהגים התנהגו באלימות מופגנת כלפי עולים יהודים להר הבית.

העולה להר אינו יכול להשתהות במקומות מסוימים, לצד העובדה שנאסרת עליו הכניסה לרוב שטחו של ההר, ובעיקר לאתרים המקודשים יותר לאסלאם לשיטתם של כלל הגורמים האיסלאמיסטים הפועלים נגד ישראל בהר, דוגמת כיפת הסלע - מקום המקדש, כיפת השלשלת - מקום המזבח, רחבת מסגד אל-אקצא - מקום לשכת הגזית, שער הרחמים ועוד.

למעשה, אופי ביקור שכזה, מביא לכך, שהעולה הישראלי הפוטנציאלי, יחשוב בשנית האם כדאי לו בכלל להגיע למקום ולחוות את כלל ההשפלות האמורות. זהו צעד מחושב ומתוכנן היטב שנועד להצר רגלם של היהודים ונועד לשמור על בלעדיות במקום לטובת האוכלוסייה המוסלמית והערבית. בכך הופך המקום המקודש ביותר ליהודים, לשטח אקס טריטוריאלי עבורם, דווקא תחת שלטונה של מדינת היהודים, היא מדינת ישראל.

חופש הפולחן עליו נלחמת ואשר אותו מבטיחה ממשלת ישראל לכל אדם שהוא, הוא אות מתה כאשר מדברים על זכות היהודי לבקר במקום המקודש לו בעולם.

באמצעות הרחקת ציבור התיירים הזרים, הנוצרים האוונגליים ואחרים, וכמובן היהודים, מצליחים הווקף והגורמים "הפלסטינים" להשתלט ביעילות על עוד ועוד שטחים ציבוריים בתוך מתחם הר הבית, זאת תחת אפה של מדינת ישראל ורשויותיה.

היא לא בהכרח זוכה לקדושה הלכתית. בדומה לכך, רוב רובם של החללים עליהם השתלטו רשויות הוקף בהר הבית, הינם שטחים בבעלות הוקף, אך אין הם זוכים לקדושת מסגד. בין היתר, מדובר על החללים התת קרקעיים המכונים אורוות שלמה, המדרסות (בתי הספר) השונות בהר הבית, ה"מסגד" המרואני, מקום תפילות היחיד המאולתר בכיפת הסלע, מבנה השער הקדום באב א-רחמה - הוא שער הרחמים, שהפך להיות "מצלא" - "בית תפילה", וחללים נוספים בשטח הר הבית, שבפועל אין שום הצדקה להפיכתם למקום תפילה או מקום דתי, מעבר למטרה הברורה של דחיקת הריבונות הישראלית וחיסול גישת יהודים להר הבית.

יתירה מזו, במסגד נהוגים כללים הלכתיים שאינם נהוגים במקומות שמשמשים לתפילת יחיד או תפילת ציבור. לשטחו של מסגד חל איסור להיכנס עם נעליים, וישנם דרשן ואימאם קבועים המנהלים את התפילה. במקומות המשמשים או שהוסבו לשימוש לתפילת יחיד או רבים, הכללים הללו נהוגים אך ורק בשעת התפילה. דהיינו, מצלא (מקום תפילה), אינו חייב לשמש לתפילה, אלא אם ישנו צורך בכך, לדוגמא: כאשר צר מקומו של המסגד להמוני המתפללים המתקבצים במקום, או כאשר קבוצת מתפללים מבקשת להתפלל במקום כלשהו תפילת ציבור. וכמובן, כאשר היחיד מבקש לנצל את החלל לתפילה אישית למטרות שונות, במקרה הזה - פוליטיות.

בהתאם לכך, רשויות הווקף והתנועות האסלאמיות השונות הפועלות בהר, מבחינה דתית ופוליטית, ניצלו בתחילת שנת 2019 את החלל הקיים בבאב א-רחמה - שער הרחמים שבהר הבית, כדי להפכו למקום תפילה ציבורי. מבחינת הרשויות הישראליות אשר אינן נדרשות להבחנה שבין מסגד למצלא, המהלך אינו מובן

לעומקו. לא כל מצלא הוא מסגד.

בדומה לכך, במקרים רבים, טוענים אנשי הדת המוסלמים, כי עצם קיומו של מחראב (גומחה הפונה דרומה לכיוון מכה) במבנה כלשהו מצביע על היותו של המקום מקום תפילה או מסגד. אחת הדוגמאות הבולטות היא מאבקה של התנועה האסלאמית להפוך את מקאם, ציון קבר שיהאב א-דין המצוי בסמוך לכנסיית הבשורה בנצרת למסגד. העובדה שבמבנה הקבר של המצביא המוסלמי בן זמנו של צלאח א-דין היה מחראב, היא הוכחה ניצחת, לדבריהם, שהמקום שימש מסגד ציבורי בעבר - ולא היא. ישנם בתים פרטיים רבים, בהם חצבו הבעלים מחראב בקיר הפונה דרומה, כדי ליחד לעצמם מקום לתפילת יחיד.

הבעיה הקשה נוצרת כאשר שימוש פוליטי זה הופך לדברי אלוהים חיים והוכחה דתית בעיני מקבלי החלטות, שאינם בקיאים מספיק בענייני ההלכה האסלאמית.

השינויים שביצעה התנועה האסלאמית בהר-הבית והשלכותיהם שטח הר-הבית נמצא בחזקת שלטונות הווקף הירדני. אולם אלה כפופים לרשות הפלסטינית באופן מעשי, למרות שלא כך נקבע בהסכמים שנחתמו בין ישראל לאש"ף, ובין ישראל לרשות הפלסטינית. בקביעת עובדות בשטח, ביקשו הפלסטינים ובעיקר התנועה האסלאמית להכריז בריש גלי כי "אל-אקצא למוסלמים בלבד". למעשה, הקמת המסגדים החדשים-ישנים בכל המתחמים התת-קרקעיים של הר-הבית נועדה למנוע את חלוקת ההר בין יהודים למוסלמים בעתיד. ברגע שדבר הקמת מבני תפילה בתוך חללי ההר נודע לשלטונות ישראל, מיהרו המוסלמים לשפצם ולהכינם לתפילה מוסלמית - בבחינת "הכול שלנו". ראשי הווקף האסלאמי דרשו מממשלת ישראל במשך זמן רב, לקבל חלל תפילה באורוות שלמה ובהסכם שהושג בחודש ינואר 1996 נקבע

שהמוסלמים ישתמשו בחלל מוגדר לתפילה ואילו הישראלים יוכלו לפתוח שער צפוני במנהרת הכותל. המוסלמים החלו להתפלל במקום וביצעו שם שיפוצים רבים בניגוד להסכם. לעומת זאת, כאשר ישראל ביקשה לפתוח את הפתח הצפוני, הרשות הפלסטינית התכחשה להסכם וקראה לציבור הפלסטיני לפתוח במהומות שכונו בישראל "אירועי מנהרת הכותל", והסתיימו בנפילת 17 חיילי צה"ל וכ- 100 מחבלים הרוגים.

מיד לאחר "אירועי מנהרת הכותל", החל מאמץ כביר ל"אסלום" הר-הבית במלואו בשל החשש מפני השתלטות יהודית על האזורים הריקים בהר. השיח' חסן טהבוב, האחראי על ההקדשים הפלסטיניים, קרא לפתוח את אל-מצלא אל-מרואני (אולמות התפילה המרואניים - "אורות שלמה") לתפילה, וכמוהו גם נור אד-דין מדלג', מנכ"ל אגודת אל-אקצא, אחת הזרועות הביצועיות של התנועה האסלאמית בישראל, הודיע כי האגודה תבצע פרויקטים רבים במסגד.

המבנה הראשון שנפתח לתפילה היה מבנה תת-קרקעי שנבנה בתקופת המלך הורדוס מעל חללי הר-הבית ושימש לפני מאות שנים מסגד בשם "אל-מסג'יד אל-קדים" (המסגד הקדום). המסגד המסוגל להכיל עשרת אלפים איש נבנה למרות שלא ניתנו אישורי בנייה על-ידי עיריית ירושלים. פעולה זו מאפיינת את התפיסה שעליה הכריזו לא פעם מנהלי הווקף: 'הר-הבית הנו שטח וקף אסלאמי שבו החוק הישראלי לא תקף' (יש רגליים לסברה לפיה השלטונות הישראלים "עצמו עיניים" תמורת פתיחת מנהרת הכותל). המסגד השני שנפתח היה "אל-מצלא אל-מרואני" (אולמות התפילה המרואניים - "אורות שלמה") - מבנה תת-קרקעי ששימש לתפילה בעיקר בתקופה האומיית. "המסגד"

השלישי היה חלל הצמוד לשער-הרחמים במזרח ההר אשר שימש בעבר כבית-שער קדום, ואשר אליו נשוב בהמשך. המסגד הרביעי היה "אל-אקצא אל-קדימה" (אל-אקצא הקדומה) - במתחם "שערי חולדה" באזור הדרום-מערבי של ההר. עובדתית, מהיום שהחל חאג' אמין אל-חסייני את מסעו לאסלום כלל שטח ההר, נוסדו מסגדים נוספים, כשעד אז שימש רק מסגד אל-אקצא, הנמצא בשטחו הדרום מערבי של ההר, כמסגד.

דוגמא לאוזלת ידן של השלטונות הישראלים תעלה מסיפור המקרה הבא:

ב- 10 ביוני 1996 עתרה עמותת נאמני הר-הבית לבג"ץ בדרישה להפסיק את כל העבודות שביצע הווקף באורוות שלמה ולמנוע ממנו להפוך את המקום למסגד. בהחלטתו בג"ץ דחה את הטענה שמדובר בפגיעה חמורה בשרידים ההיסטוריים שעל ההר ושינוי הסטטוס-קוו הרגיש שבין המוסלמים ליהודים במקום. השופט גולדברג בדעת מיעוט קבע כי "אין בית משפט בישראל זקוק לראייה, כי נגיסה בשטח הר-הבית על ידי הווקף המוסלמי, להרחבת שטח התפילה של המוסלמים פוגעת פגיעה של ממש ברגשות הדתיים והלאומיים של ציבור יהודי רחב, כלפי המקום המקודש ביותר ליהודים". אולם, לדבריו, 'על הדרג המדיני ולא על בית המשפט, לתת תוכן ומשמעות לקריאה ההיסטורית: 'הר הבית בידינו'. השופטים זמיר וברק הנציחו בבג"ץ זה את אוזלת ידה של המדינה וחששה לפגיעה בסדר הציבורי על חשבון הפגיעה בסממני הנוכחות היהודית ההיסטורית והריבונות הישראלית במקום. לדברי השופט זמיר, הקמתו של מסגד נוסף במקום לא תפגע בקדושתו של ההר ליהודים, למרות שהיהדות רואה את מסגדי המוסלמים בהר-הבית כחילול הקודש.

"הוועד למניעת הרס עתיקות בהר הבית" הביא ראיות לכך

שבשינויים בהר-הבית, הווקף משמיד עדויות ארכיאולוגיות יהודיות. בהשמדת הממצאים המעידים על פולחן דתי-יהודי ובסילוקם מבקש הווקף למנוע כל תביעה לאומית על המקום מצד היהודים. בהכחשת הקשר בין היהודים להר מבחינה היסטורית נשללת זכותנו כיהודים על המקום המהווה את מוקד הזיקה בין היהודים לארץ-ישראל.

ביקורי אישי ציבור ישראליים בשטח ההר נתפסים על ידי המוסלמים כחלק מהשאיפה לשנות את סטטוס הריבונות בו. חבר-הכנסת לשעבר תופיק טובי ממפלגת רק"ח הגדיר את הביקורים האלה כ"חלק בלתי נפרד של מסע הנישול והעקירה מהמולדת... כשהמטרה היא מחיקת האתרים הערביים והמוסלמיים בארץ". במסגרת האינתיפאדות הראשונה והשנייה, המוסלמים ניצלו את המקומות הקדושים להם או לנוצרים, לצורכי מאבקם המזוין, בנצלם את הרגישות הגבוהה שגילו כוחות הביטחון להימנע מלפגוע בקדושתם של מקומות אלה. ראו ערך השתלטות החמושים הפלסטינים על כנסיית המולד בבית לחם, והימנעות ישראל מלחסלה באלימות במשך תקופה ארוכה. דוגמא טובה לתעמולה בדבר היותו של ההר כולו "מסגד אל-אקצא" עולה מסיפור עלייתו של ראש הממשלה לשעבר, אריאל שרון ז"ל להר הבית.

אריאל שרון בכובעו כראש האופוזיציה, ביקר בהר-הבית ב-28 בספטמבר 2000, במחאה על תכניותיו המדיניות של אהוד ברק, לחלק את השליטה בהר בין מוסלמים ליהודים, וכדי להצביע על דבקותו של עם ישראל בהר-הבית. כדי להימנע מפגיעה ברגשות המוסלמים שלא לצורך, נמנע שרון מלהיכנס לשטחי האתרים הקדושים שעל ההר - מסגד אל-אקצא וכיפת הסלע. למרות זאת, כלי התקשורת הערביים הגדירו את הביקור כחילול

ישראלי-ממלכתי של המסגד בהתייחסם לכל שטח ההר כאל מסגד אל-אקצא.

ברור לכל כי אירועי הדמים שמכונים "אינתיפאדת אל-אקצא" היו מתוכננים ופורצים בכל מקרה, ושביקורו של שרון היה רק האצטלא לפתיחה במהומות. גם בדיעבד, התברר כי יאסר ערפאת תכנן מראש את פריצת מתקפות הטרור הללו.

מקרה בוחן: ההשתלטות על מתחם שער הרחמים

דוגמא נוספת לאופי ההשתלטות של המוסלמים על המתחם כולו, אנו למדים מתהליך הפלישה למתחם שער הרחמים במזרח ההר. המתחם סגור מאז שנת 2003 בצו אלוף הפיקוד, לאחר שנקבע כי במקום התקיימה פעילות של ארגון הטרור חמאס. בשנת 2017 התווסף צו בית משפט האוסר שהייה במתחם והפעלתו.

בכתבה של ארנון סגל בעיתון "מקור ראשון" שפורסמה בתאריך 16.7.2019, מגולל הכותב בצורה מפורטת את רצף האירועים שהתחוללו במתחם שער הרחמים מרגע הפלישה של מועצת הווקף החדשה ותומכיה פעילי התנועות האסלאמיות השונות. בתאריך 14.2.2019 מועצת הווקף החדשה פולשת למבנה שער הרחמים ועורכת בו תפילה בניגוד לצו המשטרתי האוסר זאת מאז שנת 2003. עקב כך מציבה המשטרה מנעול על שער המבואה למתחם. בהמשך השבוע ובמשך שלוש יממות, בכמה

וכמה אירועים, התפרעו בכניסה למתחם השער מאות מוסלמים שהקהילה מועצת הווקף. אלה שברו את שער המבואה למתחם, והוא הוסר כליל מהמקום. מעתה ואילך המשטרה הותירה את האתר פרוץ. בתאריך 22.2.19 אלפי מוסלמים פולשים לבית השער העתיק בהובלת מועצת הווקף והאתר הופך למסגד ונפרשים בו שטיחים. הווקף מכריז על כוונתו "לשפץ" את האתר כך שישמש מסגד קבוע. תגובת המשטרה לעניין חשובה, כיוון שהיא סותרת את העובדה שהמשטרה נסוגה וויתרה על האחיזה במתחם, ככל הנראה בהנחיית גורמים מדיניים ומחשש לפגיעה בסדר הציבורי: "המשטרה תמשיך לפעול ולגלות אפס סובלנות כלפי כל ניסיון להפר את הסדר ולפגוע בסטטוס־קוו הקבוע ותפעל לעצור את המתפרעים ולמצות עמם את מלוא הדין. נעשו ניסיונות לפרובוקציות סביב חדרים הנמצאים באזור שער הרחמים בהר הבית וסגורים על פי צו משנת 2003, וזאת כי שימשו גורמי טרור. לאחרונה, ניסו אנשי ווקף ליצור מצג שווא של שינוי בסטטוס במקום. משטרת ישראל לא תיתן לאף גורם להפר חוק או לפגוע בסטטוס קוו".

בתאריך 24.2.2019, משטרת ירושלים עצרה את יו"ר מועצת הווקף השייח' עבד אל עזאם סלהב, סגנו ובכירים נוספים בעקבות התרת כניסת מתפללים למתחם שער הרחמים שבהר הבית בחשד להפרת צו אלוף וצו בית המשפט שלפיהם נסגר המתחם. כאמור, הרקע למעצר הוא פתיחת מתחם שער הרחמים כחלק ממאבק "הפלסטינים" בישראל לשינוי הסטטוס-קוו בהר הבית. אך לא מן הנמנע כי מדובר בניסיון של הרשות הפלסטינית וירדן להפגין בעלות בשטח ההר, ולהחזיר לעצמן מעט יוקרה שאבדה להם לאורך השנים. זאת כפועל יוצא, של התעצמות כוחה של התנועה האסלאמית מבית מדרשם של האחים המוסלמים, שנציגייה נוהגים

מנהג בעלות ברוב רובו של ההר.

בתאריך 25.2.19 קבוצת ח"כים ערבים מבקרת במתחם שער הרחמים כהבעת תמיכה בפתיחת המסגד הבלתי חוקי במקום. בכך, היא מפגינה את תמיכת מנהיגי הציבור הערבי בישראל עם הנעשה, מבהירה מה יש לעשות במקום מבחינת האינטרס הציבורי הערבי-פלסטיני ומזכירה ברגליים שלא מדובר בגיס חמישי אלא בתומכי אויב של ממש נגד ישראל.

מערכת המשפט תרמה את שלה בנושא, שהרי אויבינו מאז שחר ההיסטוריה נזקקו לעזרה מבפנים. וכך בתאריך 12.3.19 שופטת השלום דורית פיינשטיין דוחה את בקשת המדינה לחדש את צו הסגירה של מתחם שער הרחמים בטענה כי "יש לתת אפשרות למצות את המשא ומתן המתנהל עם ירדן בעניין". כעת, ירדן אשר מבקשת להפגין בעלות וריבונות בשטח מסיבותיה שלה, אמורה להיות הגוף אשר יבקש למנוע מהמוסלמים לממש ריבונות במתחם. אין פה כי אם דבר והיפוכו, וחוכא ואטלולא שנובעת מאי הבנת המצב במקום, ומהמאבק על השליטה בה. התאפשר ירדן הפקעת היכולת להקים מסגד נוסף בה?

אמנם, בתאריך 14.3.19 השר לביטחון הפנים גלעד ארדן מבהיר כי: "לא נאפשר הקמת מסגד נוסף בהר הבית - לא בשער הרחמים ולא בשום חלק בהר. זאת הנחיה לא רק שלי, אלא גם של ראש הממשלה". אולם בפועל, גם כשבית משפט השלום מקבל סוף-סוף את בקשת המדינה ומוציא צו סגירה למקום למשך שישים יום, שלושה ימים לאחר הכרזת השר, המדינה בעצמה לא אוכפת אותו. יומיים לאחר מכן, כאשר אנשי עמותת "רגבים", מבקשים סעד מבג"ץ, השופט התורן מני מזוז דוחה את בקשת העמותה למתן צו ביניים (למניעת נוכחות הווקף במקום עד להכרעה בעתירה), ומנגד מעניק למדינה ארכה ממושכת מאוד להגשת

תגובתה בעניין - תשעים יום. יתרה מזו, וכאילו כדי להכעיס, סרטון שמפרסמים המוסלמים מראה כיצד שוטרים ישראלים הם שפותחים לרווחה את דלתות מתחם שער הרחמים ומאפשרים כניסת מוסלמים למקום.

פעילות זו מניעה את עמותת רגבים להגיש לבג"ץ בקשה בהולה לעיון מחדש בדחיית צו הביניים, וזאת בשל חשש להתקבעות המסגד במתחם השער. היא אף עותרת לבג"ץ פעם נוספת, הפעם בדרישה לאכוף את צו הסגירה שבית המשפט הוציא למקום.

בתאריך, 26.5.19 ברשתות החברתיות מועלים סרטונים של מוסלמים המראים לימוד רב משתתפים של הקוראן במתחם שער הרחמים לרגל ימי הרמדאן האחרונים על גבי שטיחים אסלאמיים שנפרשו מקיר לקיר כנהוג במסגדים. בתאריך 12.6.19 המדינה מוסרת את תגובתה ומבקשת בה לדחות את הדרישה לצו ביניים בעתירה הנוספת, צו שימנע את המשך העבודות האסלאמיות בשער הרחמים. זאת, בטענה שבמקום בוצעו בידי הווקף עד כה רק "מספר עבודות מינוריות", שמתבררות בהמשך הדברים כלא כל כך מינוריות: "החלפת רמקול במקום, התקנת מספר גופי תאורה, החלפת ארון חשמל, החלפת שטיחים וכן תיקון מספר סדקים במבנה" - פעולות שמיותר לומר שאסורות ומפרות את החוק. בתאריך 25.6.19 המדינה מבקשת מבג"ץ זמן נוסף להסדרת סוגיית שער הרחמים במישור המדיני וטוענת שהיא פועלת בנושא במסגרת שיחות ברמה בין-לאומית.

יום למחרת נדחה הדיון בבג"ץ, בלא פחות משלושה חודשים, עד ל-23.9.19 - הרבה יותר מחצי שנה מאז פלישת הווקף למתחם השער. גם הרכב השופטים המיועד השתנה לפתע בהזדמנות הזאת. בעוד ההרכב המקורי מנה את השופטים יצחק עמית, דוד מינץ ועל וילנר והוא נחשב מעט יותר אוהד לבקשות כאלה,

פרק ה': חורים שחורים

ההרכב החדש מונה את אסתר חיות, מני מזוז וענת ברון. בתאריך 7.7.19, המשטרה עוצרת ארבעה חשודים שניסו להכניס למבנה שער הרחמים מחיצות הפרדה המיועדות למסגד שנוסד במקום. יחד עם זאת, פעילות המסגד ממשיכה באין מפריע.

בדיון בבג"ץ בתאריך 23.9.2019, נשיאת בית המשפט העליון, השופטת אסתר חיות שישבה בראש ההרכב יחד עם השופטים מני מזוז וענת ברון, החליטה לדחות את מתן גזר הדין בעניין. תגובת המדינה לעתירה אישרה כי מועצת הוואקף וגורמים הקשורים לארגון הטרור חמאס פרצו למתחם בניגוד לחוק, ומקיימים בו פעילות עוינת, וכי "הרשויות פועלות במגוון ערוצים כדי להתמודד עם המצב שנוצר". בסיום הדיון, הנשיאה חיות דחתה את מועד ההחלטה בתיק. עו"ד אבי סגל מתנועת רגבים אמר בדיון, כי המדינה מודה בעובדה כי התפרקה מחובתה לקיום החוק, וכי למעשה יישרה קו עם המציאות שהווקף קבע בשטח. נכון לחודש ספטמבר 2019, המקום משמש כמסגד פעיל, החמישי במספר. וכן, לבסוף, גם העתירה כולה נדחתה על-ידי שופטי בג"צ. כך כבשו ארגון הטרור חמאס, הרש"פ ביחד עם הווקף שטח ממש ממדינת ישראל. ואידך זיל גמור.

הפעילות החינוכית בשטח ההר כחלק מתהליך ההשתלטות וחיזוק האחיזה על המבנים בהר הבית: בשטח הר הבית פועלים כיום מספר בתי ספר, שאחד מהם "אל עומריה", אף זוכה לתמיכת משרד החינוך הישראלי ותכניו מפוקחים.

'מדרסת אשרפיה' שליד שער השלשלת במערב הר הבית נוסדה עוד בשנת 1482 בידי הסולטן הממלוכי אל-מלכ אל-אשרף סיף א-דין קאיתבאי, וקרויה על שמו. היא נחשבת לאחד המבנים המפוארים הקיימים כיום בהר. בית הספר הפועל במבנה איננו כה עתיק, והוקם רק בשנת 1979, תחת שלטון ישראל.

בנוסף לתיכון לבנות מפעיל הווקף שני בתי ספר נוספים בהר הבית: בית הספר היסודי לבנים "ריאד אל-אקצה", הניצב בצפון מזרח ההר, בין שער השבטים לבין השער החשוק, ובצמוד לו מצוי "תיכון אל-אקצה" לבנים. התלמידים מגיעים לבתי הספר הללו לאו דווקא מאזור העיר העתיקה ומכפר השילוח הסמוכים, אלא גם מאזורים מרוחקים יותר.

מלבד 'אל-עומריה', שלושת בתי הספר שבפנים ההר אינם זוכים לכל תמיכה ממשרד החינוך אלא רק מהווקף - כלומר, הם ממומנים בעקיפין על ידי ממשלת ירדן. ממילא אין למדינת ישראל כל השפעה על תכני הלימוד בהם ועל הרכב צוות ההוראה. חשוב

פרק ו': בוץ טורקי - מי הם הגורמים הפועלים כיום בשטח ההר

שניים מגדולי המנהיגות הדתית-פוליטית הפועלים במתחם הר הבית, הם השיח' ראאד צלאח והמופתי לשעבר השיח' עכרמה צברי. שניהם נציגיה של תנועת האחים המוסלמים העולמית בעיר, שפטרוניה הן טורקיה וקטאר.

מעורבותה הגוברת של טורקיה של ארדואן, המשמש כיום הפטרון הראשי של תנועת האחים המוסלמים בעולם, מלמדת כי המתרחש בירושלים הוא חלק ממהלך רחב יותר של יצירת הגמוניה טורקית אזורית על חשבונם של שחקנים אחרים דוגמת ירדן והרשות הפלסטינית.⁸

בטלוויזיה הטורקית מוקרנות כיום סדרות בהן עולה הגעגוע לתור הזהב של הטורקים העות'מאניים במסגרתו התהדרה

מכך, אין כל פיקוח חינוכי ישראלי על מה שעושים התלמידים. מבחינת תנועות "האחים המוסלמים", התלמידים הם כוח אדם גדול, צעיר ומוסות, שאפשר להזרים אותו לרחבת ההר בפרק זמן אפסי. המטרה היא להוות משקל נגד לשוטרים הישראלים, לתרום לפוטנציאל ההתלקחות המהיר בהר ולהבטיח את שליטת הווקף בו תוך יצירת מאזן אימה.

למרות האמור לעיל, יש לציין שבתי הספר הללו אינם פועלים בימי שישי, וממילא תלמידיהם אינם מעורבים בהפרות הסדר הגדולות שמתרחשות מדי פעם, בעיקר ביום זה. כך או אחרת, בתי הספר הללו אחראים בהחלט להיבט יומיומי אחד ובולט למדי: העובדה שרחבת ההר הופכת לחצר המשחקים של התלמידים, ולמגרש כדורגל אחד גדול. ייתכן שאחת הסיבות החשובות למשחקי הכדורגל במקום, היא הפגנת הנוכחות הבולטת של צעירים מוסלמים בהר שהיא שם המשחק האמיתי. כל שעל שנכבש בהר הוא למעשה חלק מכיבוש זוחל של ההר, ותורם לחיזוק האחיזה האסלאמית בו על חשבון מדינת ישראל.

8 ריאיון עם אסא אופיר, אנליסט לענייני טורקיה, ודוקטורנט במחלקה למזרח תיכון, אוניברסיטת בר אילן, 20.11.19.

האימפריה העות'מאנית בכתר הח'ליפות האסלאמי. אחת הסדרות הפופולריות הנה "ארטוגול - התחיה", המוקרנת בפלטפורמת השידורים "נטפליקס", אשר מתמקדת בראשית ימיה של האימפריה העות'מאנית, כמו גם, סדרת ההמשך שלה אשר מתארת את השליטים הטורקים הגדולים כבאיזיד השני, סלים הראשון וסולימאן המחוקק כטובי השליטים בהיסטוריה העולמית. כוכבי הסדרה הגיעו לביקור ברחבת הר הבית וזכו לפופולריות ולאהדה עצומה מצד המבקרים במקום.⁹ טורקיה מעודדת תיירות מטורקיה וממדינות אסלאמיות נוספות בבלקן ובקווקז ואף פורשת חסותה עליה.

ניסיונה של טורקיה לחדור ולהשפיע אינו מתמקד רק בירושלים או בפלסטין, אלא, הוא נחלתן של מדינות רבות הסובלות מקונפליקטים או מקשיים שונים, דוגמת לוב, סומליה, סודן ועוד. עמותת טיקה, שהייתה פעם גוף שייך למשרד החוץ הטורקי, מסונפת כיום למשרדי התרבות והתיירות הטורקים, פועלת בלמעלה ממאה מדינות ברחבי העולם, והיא למעשה זרועו הארוכה של השלטון, שאף ארדואן מקנה לו בולטות וחשיבות רבה.

טורקיה של ארדואן נהנית כיום מאהדה חסרת תקדים בקרב המגזר הערבי בישראל, ובייחוד בקרב תושבי מזרח ירושלים. דגלי טורקיה נתלים לא אחת על גגות בניינים בישראל, וברשות הפלסטינית, מכוניות נוסעות בכבישים עם דגל טורקיה, ודגלים מתנופפים בגאון בבתי מגורים, מדרסות ובתי עסק ומסעדות במזרח העיר, ואף ברחבת הר הבית הם אינם בגדר חזון נפרץ.

9 נספח 3: ביקור שחקני הסדרה ארטוגול ברחבת הר הבית. התמונות פורסמו בחשבון הטוויטר של מאור צמח מעמותת "לך ירושלים", 2.12.19.

תמיכתם הפומבית של הטורקים בעניין סוגיית אל-אקצא, ובחירתם להזרים מיליוני דולרים למזרח ירושלים, נושאות להם פירות רבים של אהדה ותמיכה. מעורבותם מתאפשרת הודות לשיתוף הפעולה שלהם עם גורמי האחים המוסלמים בעיר, המשמשים לא אחת בני בריתם ועושי דברם.

הטורקים מממנים חלק גדול מפעולות התעמולה האנטי ישראלית המכונה "דעוה" בעיר: אגודות צדקה, ארגוני נשים, אירועי פנאי ותרבות, פעילויות לנוער ועוד. שיח' עכרמה צברי, הפורש את חסותו על חלק גדול מהארגונים הללו, הפך, הלכה למעשה, לדמות המזוהה ביותר עם הפעילות הטורקית בעיר. את שלל פעולותיה והשקעותיה במזרח העיר מבצעת טורקיה באמצעות זרועותיה הארוכות - סוכנות הסיוע הממשלתית שלה, הקונסוליה הטורקית בעיר, ושורה של ארגונים טורקיים, אשר להם סניפים מקומיים בישראל. טורקיה מעבירה תקציבים למגוון פעילויות על ההר: קבוצות העוסקות בקריאת הקוראן, הובלת מתפללים למסגד וממנו, סעודות אִיפטאר (שבירת צום) ברמדאן, מבצעי שיפוץ וניקיון ועוד.

הטורקים פועלים גם באמצעות עמותות הממנות, כאמור, גם תמיכה בסוחרים ובעלי עסק לצד תמיכה בתושבים המתגוררים בעיר העתיקה, כחלק מתפישה הרואה בהצלחתם הכלכלית, חלק נכבד במאבק ההיצמדות לארץ - "צמוד" - החיבור אליה והנחלתה בבוא העת.

בכתבתו של יורי ילון, שפורסמה בישראל היום, בחודש רמדאן 2018, עולה כי העמותה הטורקית "טיקה" חילקה המחאות בסך של כ-500 דולר לסוחרים במזרח ירושלים ולתושבים מוסלמים רבים במזרח העיר לרגל הרמדאן. מדובר בסכום כולל של כמיליון וחצי שקלים של כספים טורקיים, שחולקו במזרח ירושלים, דהיינו

קרוב ל-8,000 תושבים ובתי עסק.¹⁰

עמותת "טיקה", אף חילקה לסוחרים במזרח ירושלים דגלי טורקיה, וחלקם תלו אותם בפתח בית העסק. פעילות העמותה הטורקית בירושלים היא חלק מפעילות של הטפה והשפעה רעיונית שנקראת "דעוה", שמטרתה עידוד התושבים לתמוך בעמדותיה של טורקיה ביחס לסוגיה הישראלית-פלסטינית ובראשה אל-אקצא והאסלאמיות של הארץ. בראש עמותת "טיקה" עומד חקאן פידאן ששימש בעבר כראש ארגון הביון (המוסד) הטורקי. מינוי שכזה זכה, ככל הנראה, לברכת הממסד הטורקי בראשות ארדואן.

טורקיה בדומה לשאר התנועות והמדינות האסלאמיסטיות הפועלות סביב הר הבית, מדגישות את ה"אסלאמיות של פלסטין" ואת ביתורה מלב ארצות האסלאם - "דאר אל אסלאם", וכן את החובה להשיבה לאדמות שניתנו כווקף למוסלמים עד יום אל-קיאמה - אחרית הימים.

עמותת ג'נסווי (Cansuyu) הפועלת בירושלים מציינת את יום השנה לכיבוש ירושלים על ידי המצביא צלאח א-דין, כשבכרזה שהיא מפרסמת ובה מכבד צלאח א-דין, נשאלת השאלה: "כיצד מוסלמי יכול לישון בשקט כאשר ירושלים תחת כיבוש?"¹¹

עמותת מורשתנו (Mirasimiz) ערכה תחרות בין יוצרים אשר הפיקו צילומים דיגיטליים שימחישו את היותה של ירושלים, עיר תחת כיבוש ב- 31.12.2019.¹²

באופן כללי, הגורמים המזוהים עם האחים המוסלמים (ארגון הטרור חמאס, התנועה האסלאמית ואחרים) נהנו בשנים

10 לון, ישראל היום, 21.5.2018.

11 נספח 4: כרזת הדאגה לאל אקצא. באדיבות אסא אופיר.

12 נספח 5: כרזת התחרות. באדיבות אסא אופיר.

האחרונות מחופש תנועה נרחב בהר, בעיקר באמצעות ה'מראבטין' וה'מראבטאט', המפגינים הקבועים שעמדו לפקודתם, בניסיון להעצים את עלילת "אל-אקצא בסכנה". גורמים אלה הטרידו ואף תקפו באלימות תיירים ועולים יהודיים ומנעו מהם להתייחד במקום ולהתחבר אליו.¹³

גורמים אלה אף הצליחו למשוך להר חלק מפעילויות ההטפה - "הדעוה" שלהם - כגון קייטנות נוער ואירועי תרבות ופנאי לנשים ולילדים.

הוצאת הפלג הצפוני של התנועה האסלאמית אל מחוץ לחוק אמנם פגעה במעמד התנועה בשטח ההר, אולם כאמור, התנועה מוצאת דרכים כאלה ואחרות להמשיך ולהשפיע במקום, אם בעצמה אם באמצעות תומכיה. ראו ערך מתחם באב א-רחמה - שער הרחמים.

בתוכנית הלימודים לשנת 2019 של מערכת החינוך הפלסטינית, שנחשפה על ידי מכון Impact-se, עולות אינספור עדויות להסתה כנגד פועלה של מדינת ישראל ואחריותה לפגיעה והרס של אתרים הקדושים לאסלאם, בגין החפירות שמבצעת ישראל

13 במספר פעמים שביקרתי בהר כדי לעמוד על התופעה בעצמי, חוויתי פעולות לא נעימות והצרת צעדים מצד אנשי הוקף, אגב, בדומה למבקרים אחרים שאינם מוסלמיים, שעלו להר בפעמים אלו. ספגנו קריאות גנאי מצד נשים וגברים שישבו במקומות מרכזיים ובולטים, אף בעת בה ניסינו להתייחד במקום הנשגב הזה. לצד קריאות הגנאי הם קראו את "התכביר" בכל עת, כאילו כדי להבהיר כי המקום הינו מוסלמי, ולאלה שאינם מוסלמים אין מה לחפש במקום, אלא אם ברצונם לקבל את התפישה השלטת במקום. שונה הדבר לחלוטין מסטנדרט בסוף שנות ה-90, בהם ביקרתי במקום במסגרת לימודי לתואר שני, בהדרכה וליווי של פרופ' דני בהט, לשעבר הארכיאולוג של מחוז ירושלים.

מסביב לשטח ההר. בין היתר, האחריות להצתת מסגד אל-אקצא ע"י תייר אוסטרלי תמהוני מוטלת באופן שקרי על ישראל, כעל זו שעמדה מאחוריה. בדו"ח גם מוצג הכותל המערבי כאתר מורשת אסלאמי בלעדי.¹⁴

התנועה האסלאמית וארגון הטרור חמאס, בסיועה של טורקיה, מחלישות את ההשפעה והשליטה של בית המלוכה הירדנית בהר הבית. זאת אותה ירדן אשר קיבלה בעבר מהעולם הערבי והמוסלמי, את הגושפנקא לשמש "שומרת המקומות הקדושים לאסלאם בירושלים". מבחינתם, ירדן והרשות הפלסטינית מסמלות את "הסדר הישן". הגורמים המתחרים מנסים להבהיר כי הם שליטי ההר בפועל ולא הירדנים. משום כך, הם מביאים להגברת השפעת הגורמים ה"פלסטינים" האסלאמיים בממלכת ירדן, במזרח ירושלים ובמחנות "הפליטים" ברשות הפלסטינית. ההשכלה של ההשתלטות הדתית והפוליטית, ודחיקת רגלה של ירדן מהר הבית הרבה יותר רחבה מאשר אבדן השליטה בהר, היא משליכה פוליטית על הנעשה בשטח הממלכה.

מעמדו של המלך נפגע בשל הלחצים המגיעים אליו מחוגים אסלאמיים וייתכן, שזו אחת הסיבות אשר גורמות לו להגיב בתוקפנות כלפי ישראל במגוון רחב של מישורים. על כך ראו ערך: העמדה הבלתי מתפשרת של ירדן בעניין נספחי הסכם השלום עם ישראל, התבטאויות של חברי פרלמנט, התייצבותו המהירה של המלך לצד האינטרסים הפלסטיניים ועוד. לזאת נוסיף את כוונת ממשל טראמפ לשדרג את מעמדה של ערב

14 נספח 6: פרסומים בדו"ח מכון Impact-se Impact-se: The 2019-20 Palestinian School Curriculum, Grades 1-12. תודתי נתונה למר אריק אגסי, סמנכ"ל מכון Impact-se, שחשף בפניי את החומרים.

הסעודית בהר הבית על חשבון מעמדה המסורתי של ירדן בהר, ונקבל מענה להנחתנו.

ארגון הטרור חמאס והתנועה האסלאמית מצדם ממשיכים לעודד התקוממויות במסגדים כנגד השליטה הישראלית, ולהגביר באופן כללי את הפעילות נגד ישראל וירדן. הטרונים הירדנית כלפי ישראל לא פעם נובעת לאו דווקא מפגיעה במתפרעים בהר, כי אם מהודאת ישראל כי האלימות מגיעה מפעילי המוראביטון והמוראביטאת השולטים בפועל בהר מטעם תנועות האחים המוסלמים, דבר אשר מאיין את מעמדה של ירדן.

למרות זאת, פעולות רשמיות כגון האחריות על טיפול בשריפות בשטח ההר, והצלת נפגעים, נמצאות תחת טיפולה של ממשלת ירדן, הגם שהיא ממוקמת הרחק מן ההר. זו דוגמא לאזלת ידה של המדינה אשר מאפשרת לגורמים זרים לפעול בשטחים הנמצאים בתחומה.¹⁵

התנועה האסלאמית בראשותו של השייח' ראד צלאח פועלת בהר באמצעות רשת סבוכה וענפה של ארגונים ועמותות אשר מקבלות מימון מקטאר באמצעות אגודות כמו אל פלאח וא-רחמה. רשת זו, פועלת בכל רחבי ישראל, במטרה להבליט את עברה האסלאמי של הארץ ואת מורשתה הערבית-פלסטינית.

אחת מהעמותות הללו היא עמותת אל-קודס מבית חנינא אשר פועלת בשיתוף עם אתר החדשות QPRESS המעניק במה רחבה למסע התעמולה של צלאח, "אל-אקצא בסכנה".

מנהל העמותה הוא עו"ד מוחמד סובחי ג'בארין, שעומד בראש עמותת אל-אקצא, הפועלת לשמר כל שריד אסלאמי דתי בשטחי ישראל, בין אם מדובר בקברים, מסגדים או במקאמים. היא

15 "תיעוד: כוחות כיבוי והצלה ירדנים מתאמנים בהר הבית", ערוץ 7, 28.11.2019

מקיימת פעולות תיעוד, שימור, שיפוץ, החזרה לפעילות והצבת שומרים מטעמה באינספור אתרים נטושים אשר שכנו ביישובים ערביים שהוחרבו וננטשו במהלך מלחמת העצמאות. פעילי התנועות האסלאמיות בישראל וגורמים פלסטיניים הקשורים לתנועת החמאס, כמו גם פעילי תנועות אסלאמיות מטורקיה, קטאר וכל רחבי העולם, מבקרים בהם במסגרת זיכרון ועליה לרגל, אם בימי "הנכבה" - האסון הפלסטיני, המקבילה הערבית ליום העצמאות הישראלי, אם בימי שישי וחגים אסלאמיים.¹⁶ מבחינת התנועה האסלאמית וועדי פליטים ועקורים ערביים אזרחי ישראל, המטרה ברורה: לשוב לכל מקום שבו חיו ערבים ומוסלמים עד למלחמת העצמאות, בין אם מדובר במקום ריק ונטוש ובין אם מדובר במקום שעל חורבותיו הוקמו מושבים, קיבוצים או עיירות פיתוח. ג'בארין הינו תושב אום אל-פחם, בה כיהן השיח' ראד צלאח כראש העירייה נציג התנועה האסלאמית. הוא גם סגן ראש המפלגה הערבית-ישראלית, "הנאמנות והרפורמה", שהכריזה שבכוונתה לחזק את הדבקות בזהות הלאומית ה"פלסטינית" ובעקרונות ה"פלסטיניים", שבראשם זכות השיבה ומסגד אל-אקצא. בראש המפלגה עומד השיח' חוסאם אבו-לייל שכינה כסגנו השני של השיח' צלאח בתנועה האסלאמית הצפונית. יש פה גוף מתוחכם שנבנה תוך חשיבה מתוחכמת יתרה כדי לשמור על האינטרסים הלאומיים והדתיים בירושלים, אך גם בשאר שטחה של מדינת ישראל.

במהלך אינתיפאדת אל-אקצא, סגנו של צלאח, השיח' כמאל

16 המפורסם באתרים אלה הוא מסגד חסן בכ הנמצא בדרום תל אביב, סמוך לשכונת כרם התימנים, במקום בו שכנה עד לשנת 1948 שכונת מנשייה הערבית. חה"כ דהאמשה הגדיר פעם את המסגד "קוץ בעיני הכובשים".

ח'טיב מכפר כנא, אף דימה את ישראל במאמר בביטאון התנועה, ל- "כינה, שמקננת בגוף העולם הערבי ומוצצת את דמו ומשאביו תוך בולמוס של כיבושים". מדינה אשר "הרשתה לפרעושים הרבנים לפגוע באל-אקצא, ואז מצאה עצמה כנגד עולם אסלאמי שלם, שנכון להקריב כל מה שיקר לו למען אל-אקצא".¹⁷

כל העמותות וכלי התקשורת הללו מסייעים לקמפיין העולמי של צלאח, והן אחראיות במידה רבה לאיסוף התרומות ממאות מסגדים ברחבי העולם. התרומות מממנות את הקנסות, תשלומי הערבות ושכר עורכי הדין של הפלסטינים שנעצרים על ההר, את הלוויות המחבלים, את סעודות האבלים, את תשלום הפיצויים למשפחות שבתיהן נהרסו, את שיירות האוטובוסים לירושלים, את משכורות המוראביטון והמוראביטאת ועוד.

הקשר בין התנועה האסלאמית לטורקיה הינו קשר אסטרטגי לשני הצדדים. צלאח הוזמן לסעודת האפיטר בביתו של השגריר הטורקי בסיום חודש הרמדאן של שנת 2016. הזמנתו לבית השגריר הגיעה כחודש לאחר דבריו של נשיא טורקיה, רג'פ טאיפ ארדואן, כי "כל יום שירושלים תחת כיבוש זה עלבון עבורנו. מדוע רק 26 אלף טורקים מבקרים באל-אקצא? אני יוצא כאן בקריאה לעלות לרגל. אני קורא להגביר את הקצב ולשלוח מאות אלפי מוסלמים תומכי הפלסטינים". טורקיה מזהה את הריק הקיים בהר הבית ומזהה את ההזדמנות להחזיר לעצמה את מעמד מחזיקת כתר הח'ליפות האסלאמית.

לא לחינם, מבקר ראד צלאח בטורקיה, לא לחינם, תנועת החמאס וראשיה, בעזה ומחוצה לה, הם בעלי בריתה של טורקיה, ומנהיגיה דרים בשטחה וזוכים להגנה. לא לחינם, מסייעת קטאר

17 שרון רופא-אופיר ועלי ואקד, שר הפנים הוציא צו סגירה לבטאון התנועה האסלאמית, Ynet, 23.12.2002.

סיכום והמלצות

מכל האמור לעיל עולה, כי מי שמכתיב את המהלכים בהם הם האסלאמיסטים הקיצוניים, מבית מדרשו של השייח' צלאח ואחרים, אשר מייצג את תנועת האחים המוסלמים העולמית, בדגש על נאמנות לתנועת החמאס ולסניפה הישראלית. נותני החסות העיקריים הם קטאר וטורקיה, וכן רבבות התורמים מהארץ ומחוצה לה, רובם נאמני תנועת האחים המוסלמים בעולם. טורקיה של ארדואן, תופסת את עצמה כמנהיגת העולם המוסלמי, והיא רואה בפעילותה בהר הבית את המהלך שיביא לה הכרה כלל עולמית.

כמובן שגם ממלכת ירדן ממשיכה לדבוק ולהחזיק במעמדה שבנתה לעצמה ללא כל סמכות או תימוכין בהסכם השלום כ"שומרת המקומות הקדושים לאסלאם בירושלים", כל זאת על חשבון השליטה והריבונות הישראלית.

הפלג הצפוני של התנועה האסלאמית כדוגמה, אמנם הוצא אל מחוץ לחוק, אולם הוא ממשיך לפעול בישראל, בוריאציות שונות, כמו גם המוראביטון והמוראביטאט אשר ממשיכים לפעול בשטח ההר תוך אימוץ שיטות ודרכים אחרות. זאת, לצד פעולות נוספות שהוצגו בדו"ח זה כגון השתלטות על מבנים באצטל של מקומות תפילה, הכרזה על כל שטח הר הבית כמסגד ועוד. כל זה מתרחש בתוך מדינת ישראל, בחסות החוק וכמעט ללא הפרעה. רשת ענפה של תנועות, ארגונים ופעילים קיצוניים הפועלים נגד מדינת ישראל והאזור כולו בהובלתו של צלאח, וסגנו השייח' כמאל ח'טיב, ובתמיכת טורקיה של ארדואן, אשר

לשלטון ארגון הטרור חמאס בעזה ומארכת את מנהיגיו הגולים. אלה גם אלה, הינם חלק מתנועה אחת, עם מטרות זהות: תנועת האחים המוסלמים שנוסדה במצרים בשנת 1928 ושפעיליה לקחו ולוקחים חלק נכבד במאבק לכבוש מחדש את אל-אקצא ואת ארץ ישראל כולה ולהשיבן לחיק האסלאם.

פעולותיו של צלאח נתמכות על-ידי השייח' יוסף אלקרצ'אוי, העומד בראש איחוד חכמי הדת המוסלמיים ונחשב למנהיג הפלג הקיצוני של האחים המוסלמים שלאורו הולכים ראשי המדינה בטורקיה וקטאר. השייח' קרצ'אוי מקורב לארגון חמאס ותומך בג'יהאד פעיל ובפיגועי התאבדות כנגד ישראל והיהודים. השייח' קרא לתרום לפעילות התנועה האסלאמית דרך מוסדות שונים השייכים לאחים המוסלמים או לארגון חמאס, כגון מוסד ירושלים הבינלאומי או קואליציית הצדקה שבראשם הוא עומד.¹⁸

18 שאול ברטל, "שייח' ראד צלאח כמלבה הסכסוך הדתי בהר הבית", מבט מבט"א, מס' 591, 18.9.2017.

מוסיפים לפעול.

מדינת ישראל צריכה לשאול את עצמה האם אבדן הריבונות המוחלט בהר הבית הוא דבר המקובל עליה.

כדי לטפל בתופעה בצורה שתשנה את המצב הקיים ותעצור את אבדן הריבונות הכולל בהר הבית, על מדינת ישראל לנקוט במספר צעדים הכרחיים:

הכרזה על כלל המבנים והאתרים שטרם עברו השתלטות בהר הבית כאתרים לשימור היסטורי או אתרים בחזקת המדינה, ולמנוע כל כניסה או שימוש לא-חוקי בהם.

הגברת וחיזוק התודעה בקרב הציבור היהודי בארץ לעניין חשיבות העלייה והנוכחות בהר הבית, זאת אל מול התהליכים ההפוכים שמובילים הגורמים האסלאמיסטיים של הדרת והרחקת הציבור הלא-מוסלמי מההר.

פינוי מתחם שער הרחמים באופן מידי וביטול הפיכתו למתחם תפילה מוסלמי, טרם ייהפך הדבר לעובדה מוגמרת.

הוצאה מחוץ לחוק, הגבלת פעילות, עצירת כניסת כספים ועצירת השתלטות על נכסים וחללים בהר הבית מצד גורמי התנועה האסלאמית, הרשות הפלסטינית, חמאס, טורקיה ועוד, בהתאם ובדומה ל"חוק יישום הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה", וקודמו "חוק יישום ההסכם בדבר רצועת עזה ואזור יריחו".

בחקיקה נקבע ביחס להגבלת פעילות (הגבלת פעילות) (תיקון), התשנ"ח 1997*, תיקון סעיף 2 ו: "בחוק יישום הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה (הגבלת פעילות), התשנ"ה 1994 (להלן החוק העיקרי), בסעיף 2, אחרי ההגדרה 'נציגות' יבוא: "פעילות" פעילות בעלת אופי מדיני או שלטוני, או פעילות אחרת בדומה לכך אשר אינה מתיישבת עם כיבוד

ריבונותה של מדינת ישראל." כמו כן, בחוק יישום ההסכם בדבר רצועת עזה ואזור יריחו (הגבלת פעילות), התשנ"ה 1994*: "חוק זה מטרתו להבטיח את קיום התחייבות ארגון השחרור הפלסטיני, בדבר הגבלת פעילות הרשות הפלסטינית לתחומי עזה ויריחו, בהתאם להסכם, ולמנוע פעילות בעלת אופי מדיני או שלטוני, או פעילות אחרת בדומה לכך, בתחומי מדינת ישראל, ללא הסכמת ממשלת ישראל, אשר אינה מתיישבת עם כיבוד ריבונותה של מדינת ישראל עלידי הרשות הפלסטינית או אש"ף.

החזרת ממלכת ירדן לגודלה הטבעי בכל הקשור לזכויותיה בהר הבית. בהסכם השלום נרשם משפט אחד ביחס לנוכחות הירדנית בירושלים. הסעיף בהסכם עם ירדן מדבר על המקומות הקדושים לאסלאם, כאשר הכותרת של הסעיף היא 'מקומות בעלי משמעות היסטורית ודתית', ונאמר בו שכל צד יאפשר זכות גישה חופשית למקומות בעלי משמעות דתית והיסטורית ושישראל מכבדת את המעמד המיוחד של הירדנים. כלומר, מדובר על זכות גישה לירדנים ותו לא, משפט שקיבל משמעות אחרת לגמרי במציאות. יש לקיים מסעי הסברה בעולם על הפגיעה בזכויות אדם בסיסיות של לא-מוסלמים בהר הבית. עמידה על האמת והצדק. יש להקים ועדת בדיקה שתבחן את מידת אכיפת החלטות המדינה וריבונותה בכל הנוגע להר הבית, ותציע פתרונות יישום פרקטיים.

מציאת שותפים בלתי-שווים אך בעלי אינטרס בהר הבית או כללל, דרכם ניתן ליצור השפעה הפוכה בשטח.

רשימת מקורות

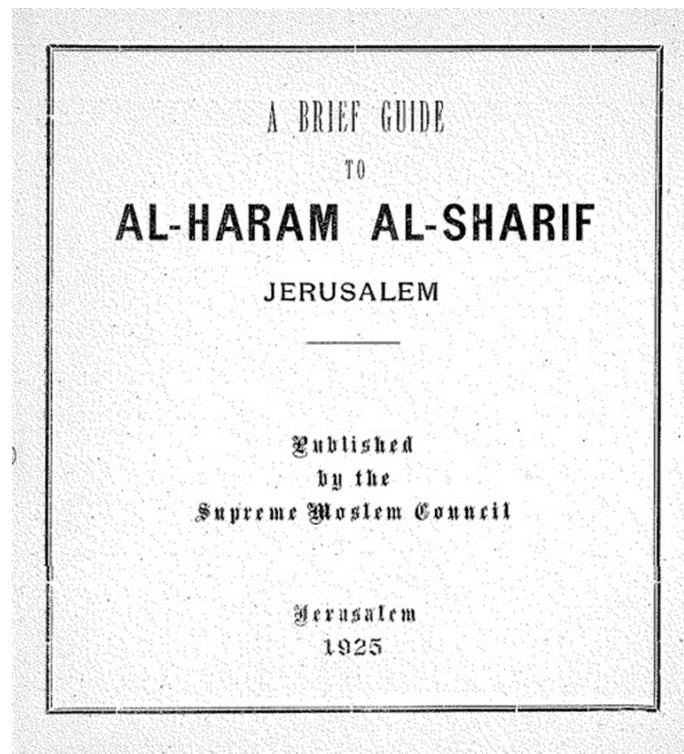
Impact-se : The 2019-20 Palestinian School Curriculum, Grades 1-12
Tewfik Canaan, Mohammedan Saints and Sanctuaries in Palestine, London, 1927
Supreme Moslem Council, A brief guide to Al-Haram Al-Sharif Jerusalem, Jerusalem, 1925
בן אברהמי ודוד קורן, "בין ארדואן לכחול-לבן: מזרח ירושלים על פרשת דרכים", השילוח, 25.5.2017.
איתמר אייכנר, "מסר ישראלי לשגריר הטורקי שאירח את ראד סלאח", Ynet, 9.6.2017.
ליאור אקרמן, "הר הבית כבר מזמן לא בידינו, הוא עובר לידי הארגונים האסלאמיים", מעריב, 11.8.2017.
שאו ברטל, "שיח' ראד צלאח כמלבה הסכסוך הדתי בהר הבית", מבט מבס"א, מס' 591, 18.9.2017.
מיכאל ברק, "על רקע עסקת המאה מחריף המתח בין המשטר הסעודי לתנועה האסלאמית בישראל", ISRAEL DEFENSE, 17.6.2019.
שמואל ברקוביץ', מלחמות המקומות הקדושים: המאבק על ירושלים והמקומות הקדושים בישראל, יהודה, שומרון וחבל עזה, ירושלים, תש"ס.
יורי ילון, "כך קונה ארדואן את תושבי מזרח ירושלים", ישראל היום, 21.5.2018.
ארנון סגל, "עושים לנו בית ספר", דף הבית, מקור ראשון,

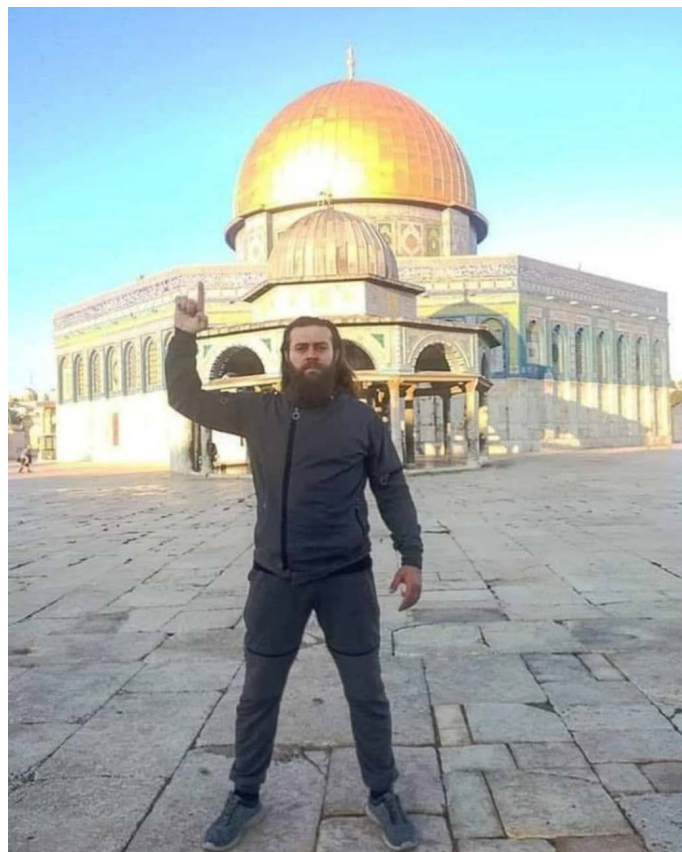
16.12.2016.
ארנון סגל, "מי גורר רגליים בשער הרחמים", מקור ראשון, 15.7.2019.
פנחס ענברי, "דת ופוליטיקה במזרח ירושלים", המרכז הירושלמי לענייני ציבור ומדינה, 2016.
פנחס ענברי, "בעקבות האירועים על הר הבית: בוואקף מאיימים להתפטר", המרכז הירושלמי לענייני ציבור ומדינה, 25.8.2019.
ערוץ 7, "תיעוד: כוחות כיבוי והצלה ירדנים מתאמנים בהר הבית", 28.11.2019.
יהושע פורת, צמיחת התנועה הלאומית הערבית הפלסטינית 1918-1929, עמ' 213-214.
דוד קורן, "פעילות גורמים זרים במזרח ירושלים: אתגר לריבונות ישראל בבירה", JISS- מכון ירושלים לאסטרטגיה ולביטחון, 23.1.2019.
מרדכי קידר, השקרים האסלאמיים על ירושלים ומסגד אל-אקצא, מידה, 9.8.2016.
שרון רופא-אופיר ועלי ואקד, שר הפנים הוציא צו סגירה לביטאון התנועה האסלאמית, 23.12.2002, net.
יחיאל שבי, קרקעות ומקרקעין דתיים אסלאמיים ככלי במאבק הלאומי הישראלי-פלסטיני, עבודת דוקטורט, אוניברסיטת בר-אילן, תשס"ה.
ראיונות
ריאיון עם אסא אופיר, אנליסט לענייני טורקיה, ודוקטורנט במחלקה למזרח תיכון, אוניברסיטת בר אילן, 20.11.19.

נספחים

- נספח 1: תצלום דף השער של חוברת שפרסמה המועצה המוסלמית העליונה.
- נספח 2: מפת טיולים בירושלים מתקופת השלטון הירדני, בה מופיע ההר בשם חראם אש-שריף והר המוריה.
- נספח 3: ביקורי כוכבי סדרות טלוויזיה טורקיות בשטח הר הבית.
- נספח 4: כרזת הדאגה לאל אקצא.
- נספח 5: כרזת תחרות האירוס בנושא ההשתלטות על אל-אקצא.
- נספח 6: דוגמאות מדו"ח מכון Impact-se.

הגורמים הפועלים בהר:
אלאתחאד אלעלמי ללעלמאא' אלמסלמין - "האיחוד העולמי של המלומדים (עלמאא') המוסלמים" - תנועת האחים המוסלמים העולמית בראשות השיח' יוסוף אלקרדאווי הפועל מקטאר. ועדת ירושלים - מגייסת תרומות "למען מסגד אלאקצא הקדוש", ומעודדת מוסלמים מכל העולם להגיע ולהתפלל באלאקצא, ולהעמיק את הנוכחות האסלאמית בהר הבית - קטאר. עמותת טיקה - טורקיה.
עמותת מורשתנו - טורקיה.
עמותת ג'נסויו - טורקיה.
עמותת אל-קדס - ישראל.
עמותת אל-אקצא - ישראל.
מוסד אל-אקצא - ישראל.

Theme: **Jerusalem under the occupation (AL QUDS)**

 MİRASIMIZ

**DIGITAL
MANIPULATION
PHOTOGRAPHY
CONTEST**

First Prize:
5.000 TL
Second Prize:
3.000 TL
Third Prize:
2.000 TL

Deadline:
31 December 2019

For detailed information: mirasimiz.org.tr Contact: kudusphotos@gmail.com

2 Ekim 1187
**KUDÜS'ÜN
Fethi**

Kudüs işgal altındayken
bir müslüman nasıl rahat
uyuyabilir!
Selahaddin Eyyubi

 CANSUYU
Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği

444 66 39 | www.cansuyu.org.tr   / cansuyuderneği

11. *Social Studies*, Vol. 2, Grade 7, 2019, p. 49. (Previously—*Social Studies*, Vol. 2, Grade 7, 2018, p. 52)
A dangerous blood libel teaches that "Zionists" deliberately tried to burn down the Al-Aqsa Mosque in 1969. As is very well known, an Australian Christian fundamentalist tourist named Denis Rohan was in fact responsible for the attack.

نشاط (٥): تامل الصورة، ونسج، ثم نجيب:

١. نصف ما نشاهده في الصورة.

٢. نستنتج إسرائي الصهاينة المسجد الأقصى بتاريخ ٢١ آب / ١٩٦٩م.

- Describe what you see in the picture.
- Conclude **the Zionists set the Al-Aqsa Mosque on fire on August 21 1969.**

84. *Science and Life*, Vol. 2, Grade 6, 2019, p. 96. (Previously—*Science and Life*, Vol. 2, Grade 6, 2018, p. 96.)

In a chapter teaching geology in a science textbook Israel is falsely blamed for causing the cracks that appear on the walls of the Al-Aqsa Mosque due to excavations, hinting that it would be responsible of a potential collapse of the mosque.

إضاءة

يُعد الإنسان من العوامل الخارجية التي تؤثر على الأرض والمباني، ويظهر ذلك في التشققات التي حدثت في جدران المسجد الأقصى نتيجة الحفريات والأنفاق التي أحداثها الاحتلال الإسرائيلي تحت المسجد الأقصى.

Humans constitute one of the external factors influencing land and buildings. This is evident in the cracks that have occurred in the walls of Al-Aqsa Mosque because of the excavations and tunnels, which the Israeli Occupation made under Al-Aqsa Mosque.

جائط البراق

إضاءة: شق جائط البراق هذا الاسم نسبة إلى البراق الذي حمل الرسول ﷺ في رحلته الإسراء والمعراج، وجائط البراق جزء من سور الحرم للمسجد الأقصى وهو حق حائض للمسلمين وحدهم.

Illumination: Al-Buraq Wall was thus named after the name of [the divine beast] Al-Buraq that carried the Messenger during the Nocturnal Journey and the Ascension to Heaven. Al-Buraq Wall is part of the western wall of Al-Aqsa Mosque and the Muslims alone have absolute right to it.

הצטרפו אלינו, תרמו לנו וסייעו להמשך הפעילות

תרומה מאובטחת דרך האתר: www.imti.org.il

תרומה בהמחאה: ניתן לשלוח תרומות בדואר עבור "אם תרצו"
ת.ד 53204 ירושלים 91531

בהפקדה ישירה: לחשבון ע"ש "אם תרצו ציונות להיות או לחדול"
בנק לאומי (10), סניף 914 חסי' חשבון 70111274.
לצורך שליחת קבלה, אנא שלח לנו נחובת מלאה ל- sheila@imti.org.il

אם תרצו - ציונות להיות או לחדול (ע"ר)

מס' 580471662 | טל. 072-2146237
פקס. 02-5323002 | ת.ד 53204 ירושלים 91531

אם תרצו
בונים חברה ציונית